

На які цілі надається та в якій сумі не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога?

Податківці роз'яснюють, на які цілі надається та в якій сумі не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога, що надається платникам податків, визначеним у п.п. 165.1.54 п. 165.1. ст. 165 ПКУ.

Відповідно до п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку не включається сума (вартість) благодійної допомоги:

а) виплаченої (наданої) благодійниками, у тому числі благодійниками – фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації (далі – Реєстру Волонтерів), в порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» на користь:

учасників бойових дій – військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників Збройних Сил України (далі – ЗСУ), Національної гвардії України, Служби безпеки України (далі – СБУ), Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ), осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС), Управління державної охорони України (далі – УДО), Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – Держспецзв'язок), інших утворених відповідно до законів України військових формувань, поліцейських та працівників Національної поліції України, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь в антитерористичній операції (далі – АТО), забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах АТО, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів; працівників підприємств, установ, організацій, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь в АТО в районах її проведення, у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, загинули, померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, отриманих під час участі в АТО, забезпеченні її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, чи визнані безвісно відсутніми в установленому порядку;

учасників масових акцій громадського протесту в Україні, які зазнали поранення, контузії чи ушкодження здоров'я під час участі в цих акціях у період з 21 листопада 2013 року до 28 лютого 2014 року, а також 2 травня 2014 року в місті Одесі, або на користь членів сімей таких учасників, які загинули чи померли внаслідок отриманих у цей період поранень, контузії чи іншого ушкодження здоров'я або визнані безвісно відсутніми в установленому порядку;

фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, де проводиться (проводилася) антитерористична операція, та/або вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням антитерористичної операції в таких населених пунктах;

фізичних осіб, які мешкали на території Автономної Республіки Крим та вимушено покинули місце проживання у зв'язку з тимчасовою окупацією території України, визначеної від 15 квітня 2014 року № 1207-VII Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»;

б) отриманої благодійниками – фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів в порядку, визначеному Законом № 5073, для надання благодійної допомоги на користь осіб, визначених у підпунктах «а» та «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ (безпосередньо таким особам або через Міністерство оборони України, Головне управління Національної гвардії України, СБУ, Службу зовнішньої розвідки України, Адміністрацію ДПСУ, МВС, Національну поліцію України, УДО, Адміністрацію Держспецзв'язку, через органи управління інших утворених відповідно до законів України військових формувань, їх з'єднання, військові частини, підрозділи, установи або організації, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету), у розмірі, фактично використаному на такі цілі, та на відшкодування документально підтверджених витрат таких благодійників, пов'язаних із наданням зазначеної благодійної допомоги.

Положення п.п. «б» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ щодо обов'язковості документального підтвердження витрат благодійників – фізичних осіб, які внесені до Реєстру волонтерів в порядку, визначеному Законом № 5073, для надання благодійної допомоги на користь осіб, визначених у підпунктах «а», «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ, не застосовується до витрат таких благодійників у період з 24.02.2022 до 01.05.2022 відповідно до п. 29 підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Положення п.п. «б» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ застосовуються до благодійної допомоги, отриманої благодійниками – фізичними особами, які до 01 січня 2023 року включені до Реєстру волонтерів, у період з 24.02.2022 до дати їх включення до Реєстру волонтерів, відповідно до п. 31 підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Положення п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ застосовуються до благодійної допомоги, отриманої зазначеними благодійниками – фізичними особами у таких звітних податкових роках:

у звітному податковому році, що передує року внесення фізичної особи до Реєстру волонтерів;

у звітному податковому році, в якому фізичну особу внесено до Реєстру волонтерів;

у звітних податкових роках, наступних після року внесення фізичної особи до Реєстру волонтерів, але не пізніше 31 грудня року, наступного за роком, в якому завершено проведення антитерористичної операції та/або припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан в Україні, та/або завершено здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації;

в) виплаченої (наданої) благодійниками, у тому числі благодійниками – фізичними особами, у порядку, визначеному Законом № 5073, на користь:

учасників бойових дій – військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників ЗСУ, Національної гвардії України, СБУ, Служби зовнішньої розвідки України, ДПСУ, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців, працівників МВС, УДО, Держспецзв'язку, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, добровольчих формувань територіальних громад, поліцейських та працівників Національної поліції України, у тому числі тих, які зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, загинули, померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, які захищають (захищали) незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, беруть (брали) безпосередню участь у відсічі збройної агресії та забезпеченні національної безпеки, усуненні загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності у період дії воєнного, надзвичайного стану в Україні, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів, або на користь членів сімей таких учасників бойових дій;

працівників підприємств, установ, організацій, сил цивільного захисту, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, перебуваючи безпосередньо в районах проведення бойових дій та у період здійснення бойових дій, у порядку, встановленому законодавством, або на користь членів їхніх сімей;

фізичних осіб, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, в яких проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах.

Положення абзацу четвертого п.п. «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ, тимчасово, починаючи з дати введення в Україні воєнного стану, що введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», до його припинення або скасування, застосовуються з урахуванням такої особливості: до визначення в установленому Кабінетом Міністрів України порядку Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, статус фізичних осіб – платників податку, які отримують благодійну допомогу, виплачену (надану) благодійниками, у тому числі благодійниками – фізичними особами, у порядку, визначеному Законом № 5073, визначається самостійно надавачами благодійної допомоги відповідно до п. 25 підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Для цілей п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ до членів сімей учасників бойових дій та/або учасників масових акцій громадського протесту в Україні належать: батьки (якщо вони до досягнення особою повноліття не були позбавлені стосовно неї батьківських прав);

дід та баба (якщо батьки померли);

інший із подружжя (якщо він (вона) не одружилися вдруге);

малолітні та/або неповнолітні діти;

повнолітні діти, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, до закінчення ними закладів освіти, але не більше ніж до досягнення 23 років;

повнолітні діти, які не мають своїх сімей;

повнолітні діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;

утриманці загиблого (померлого), яким у зв'язку з цим виплачується пенсія.

Зазначені у п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ доходи не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платників податку до 31 грудня включно року, наступного за роком, в якому завершено проведення АТО та/або припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан в Україні, та/або завершено здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації.

Порядок оподаткування благодійної допомоги встановлено п. 170.7 ст. 170 ПКУ, згідно з п.п. 170.7.8 якого не включається до оподатковуваного доходу благодійна допомога, що надається згідно з п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ:

а) у будь-якій сумі (вартості), що надається:

платникам податку, визначеним абзацом другим п.п. «а», п.п. «б» та абзацом другим п.п. «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ, – для закупівлі або у вигляді спеціальних засобів індивідуального захисту (каска, бронезилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення чи інших товарів (робіт, послуг) за переліком, що визначається КМУ, чи для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;

платникам податку, визначеним абзацами третім – п'ятим п.п. «а», абзацами третім і четвертим п.п. «в» п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ, як допомога на лікування та медичне обслуговування (обстеження, діагностику), у тому числі – для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування, забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення;

б) у сумі, що сукупно протягом звітного (податкового) року не перевищує 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, – на відновлення втраченого майна, на житлові, соціальні і побутові потреби та на інші потреби згідно з переліком, що визначається КМУ, що виникли у платників податку, визначених п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ. Якщо загальна сума отриманої благодійної допомоги протягом звітного (податкового) року перевищує зазначений граничний розмір, сума перевищення над таким розміром оподатковується за ставкою, встановленою п. 167.1 ст. 167 ПКУ (18 відс.), і платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію про майновий стан і доходи із зазначенням сум благодійної допомоги.

Положення Закону України від 15 березня 2022 року № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» щодо внесення змін, зокрема, до п.п. 165.1.54 п. 165.1 ст. 165 ПКУ та п.п. 170.7.8 п. 170.7 ст. 170 ПКУ застосовуються до податкових (звітних) періодів, починаючи з 01 січня 2022 року (п. 24 підрозд. 1 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ).